

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

www.ketab.ir

امام‌فمینی رحمۃ اللہ علیہ و مفاهیم افلاقی

(۱۰)

ادای امانت

www.ketab.ir

سیدہ طاہرہ آقامیری

آقامیری، طاهره
ادای امانت / نویسنده طاهره آقامیری. — تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار
امام خمینی(س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۵. ۱۳۱ ص. — (امام خمینی رحمه الله
و مفاهیم اخلاقی؛ ۱۰)

ISBN: 978 - 964 - 335 - 866 - 2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۲۷ - ۱۳۱؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. —
نظریه درباره امانت. ۲. اخلاق اسلامی. ۳. امانت — جنبه های مذهبی — اسلام.
الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س). مؤسسه چاپ و نشر عروج. ب. عنوان.

۲۹۷/۶۱

ج. ۱۰ الف/۸/۲۴۷ BP

م ۸۵ - ۴۶۰۰۰

کتابخانه ملی ایران

کد / م ۲۲۳۴

مؤسسه چاپ و نشر عروج

www.ketab.ir

ادای امانت

- طرح و نظارت: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س) - دفتر قم
- نویسنده: سیده طاهره آقامیری
- ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س))
- چاپ چهارم: ۱۴۰۲
- تیراژ: ۵۰۰ نسخه

خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۰۲۱-۶۶۴۰۰۹۱۵

خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۰۱۲۹۷

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۵۷۳۷

حرم مطهر حضرت امام خمینی(س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۰۲۱-۵۵۲۰۳۸۰۱

کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

مراکز پخش

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	دیباجه
جایگاه امانت در آیات و روایات	
۲۳	دستور پرهیز از خیانت در قرآن
۲۴	بهترین مستودع و امانت‌دار
۲۵	لزوم برگرداندن امانت غیر مسلمان

امانات الهی

۲۷	ولایت و خلافت الهی
۳۱	نفس و جان
۳۵	دل، امانت خدا
۴۰	عقل
۴۳	اعضا و جوارح انسانی
۵۲	سرمایه جوانی و عمر
۵۶	آگاهی‌های علمی

- ۵۹..... خانواده، همسر و فرزندان
- ۶۲..... نزدیک بودن کودک به پروردگار

امانات معنوی

- ۶۷..... اسلام و احکام دین
- ۷۱..... تکالیف الهی
- ۷۳..... قرآن امانت خدا
- ۷۷..... مفهوم تفسیر به رأی در اندیشه امام
- ۷۹..... ولایت علوی و خلافت محمدی

امانات مادی

- ۸۱..... دنیا و مادیات
- ۸۸..... شیوه‌های ادای امانت مال و ثروت
- ۸۸..... انفاق
- ۹۱..... قرض الحسنه

امانت حکومت و مسئولیت

- ۹۵..... حکومت و مسئولیت
- ۹۶..... رعایت اهلیت در قبول مسئولیت
- ۹۸..... امانت‌داری ملاک پذیرش مسئولیت
- ۱۰۲..... خدمت به خلق
- ۱۰۴..... حفظ اسرار مردم
- ۱۰۶..... اهمیت دادن به اموال مردم

۱۰۹.....	حفظ اموال عمومی
۱۱۱.....	بهره‌برداری شخصی از مسئولیت
۱۱۴.....	امانت‌داری ویژگی نخبگان جامعه
۱۱۵.....	جمهوری اسلامی
۱۱۶.....	آزادی
۱۲۲.....	آرای مردم
۱۲۲.....	وحدت کلمه
۱۲۷.....	کتاب‌نامه

www.ketab.ir

مقدمه

حجاب‌های چندی، نسل جوان را از شناخت اندیشه‌های جامع و منظومه فکری و گستره شخصیت امام خمینی علیه السلام باز می‌دارد. یکی از این پرده‌ها، حجاب معاصرت یا هم روزگاری است. این نکته موجب شده است تا دقیقاً گستره و نفوذ اندیشه و آرای امام آن گونه که باید، شناخته نشود. غلبه بر این مانع غالباً تنها از طریق گذر ایام حاصل می‌گردد.

دومین حجاب نقش قدرتمند سیاسی امام است. چهره مسلط امام در عرصه سیاست چند دهه اخیر کشورمان، هرچند برگزیده و ارجمند بوده، اما مانع از آشکار شدن دیگر ابعاد ایشان گشته است. در نتیجه بُعد سیاسی ایشان بر دیگر ابعاد و به ویژه بعد اخلاقی و عرفانی ایشان غلبه داشته و کسانی که ایشان را می‌شناسند بیش‌تر از رهگذر سیاست است.

سومین حجاب، پیشینه علمی ایشان و واژگان خاصی است که برای بیان اندیشه‌های خود برمی‌گزیدند. ایشان به دلیل بهره‌مندی گسترده از دانش‌های مختلف اسلامی چون فقه، اصول، تفسیر، کلام، عرفان و فلسفه، دارای واژگانی گسترده بودند. نگاهی به آثاری چون شرح چهل حدیث یا شرح

حدیث جنود عقل و جهل این نکته را آشکارتر می‌سازد. این گستره واژگانی گرچه بیانگر عمق اندیشه‌های امام است، اما فهم آرای ایشان را برای کسانی که از چنین زمینه‌ای برخوردار نیستند، دشوار می‌نماید.

مجموعه "امام خمینی علیه السلام و مفاهیم اخلاقی" کوششی است برای فرارفتن از پاره‌ای از این حجاب‌ها و آشنا ساختن نسل جوان با یکی از ابعاد اساسی امام؛ یعنی بعد اخلاقی. نویسندگان این مجموعه کوشیده‌اند تا مفاهیم کلیدی اندیشه اخلاقی امام را به گونه‌ای منظومه‌وار توضیح دهند و زمینه را برای درک کامل‌تری از آرای اخلاقی امام فراهم آورند. مفروض نویسندگان این مجموعه آن بوده است که نقطه عزیمت امام، اخلاق بوده و حتی نگاه ایشان به سیاست از این منظر بوده است، لذا پدید آوردن چنین مجموعه‌ای برای فهم اندیشه مرکزی ایشان لازم است.

در ارائه این مجموعه جنبه‌های زیر مورد توجه خاص نویسندگان بوده است:

۱. رعایت نثر معیار و توجه به اصول درست نویسی؛
۲. رعایت جنبه برانگیزندگی در نوشته، چرا که هدف اخلاق، برانگیختن انسان و تشویق او به تغییر خویش است، و در عین حال پابندی به جنبه استدلالی بحث؛
۳. بهره‌مندی از میراث ادبی و اخلاقی گذشته و پیوند آرای امام بدان؛
۴. کوشش جهت ارائه نگاهی تازه و کارگشا به مباحث اخلاقی؛

۵. فراهم آوردن زمینه برای پیش بردن چنین مباحثی با تأکید بر نیازهای جامعه.

با توجه به این نکات، سلسله مباحث "امام خمینی علیه السلام و مفاهیم اخلاقی" فراهم آمد لیکن به دلیل تازگی ممکن است پرسش‌هایی را برانگیزاند که از آن استقبال می‌کنیم و همچون امام بر این باوریم که انتقاد و حتی تخطئه در نهایت، به سود انسان است.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام - دفتر قم

www.ketab.ir

دیباچه

برخیز تا به عهد امانت وفا کنیم - تقصیرهای رفته به خدمت قضا کنیم
(سعدی)

جهان هستی، چه در مجموع و چه جزء جزء آن، نزد انسان به صورت امانت هستند و وظیفه انسان ادا امانت است. این امانات زیاد است و ادای آنها زمان کافی می‌طلبد.

گردونه هستی مدیون آدمی است؛ زیرا او در عالم خلقت مؤثر است و دیگران تابع او می‌باشند. بنابراین، اگر جهان به دم انسان می‌چرخد، او نیز باید همواره صاحب و حافظ امانات الهی در عالم باشد. از این نگاه، عالم امانتی الهی است که به انسان نیازمند است و انسان نیز در حفظ این امانت مسئول است. بنابراین، جهان در نگاه شیفتگان خدا و عارفان بالله، امانتی است که خداوند در نزد آنان قرار داده است. از یک سو به عالم عشق می‌ورزند؛ چون امانت محبوب است و از سوی دیگر، چون ﴿هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ﴾^۱ را باور دارند، معیت و همراهی خدا را در عالم و پدیده‌های عالم می‌بینند.

---

۱. حدید (۵۷): ۴.

بنابراین، میان عشق و ورزی به عالم و خدایی که در همه شئون هستی حضور دارد، قرار می‌گیرند. پس حیف از جوهره لطیف انسانی که دل به این جسم خاکی ببندد. او باید دل به خواسته‌های محبوبی ببندد که حقیقت و هستی است و هر جا او را منزل بخشد در آن جا سکنا گزیند.^۱ وقتی انسان خدا را برگزیند، خدا نیز انسان را بر دیگر موجودات خود ترجیح می‌دهد. انسانی که خدا را برگزیده است، باید آگاه باشد که هرچه دارد از آن خدایی است که او را برگزیده است؛ پس هر چه هست امانت او می‌باشد؛ گرچه ما امانت‌دار هم نمی‌توانیم باشیم، لکن باید در این راه بکوشیم.^۲

www.ketab.ir

۱. رک: سخن عشق، ص ۲۲۶.

۲. رک: صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۲۵۳.